

**АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
ПІВДЕННЕ МІЖОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ**

**РЕКОМЕНДАЦІЇ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ**

від 11.06.2024 р.

м. Одеса

№65/25-рк/к

Комунальне підприємство
«Правопорядок»

«Інформація з обмеженим доступом»

Про припинення дій, які містять ознаки
порушення законодавства про захист
економічної конкуренції

1. Предмет рекомендацій

- (1) Дії комунального підприємства «Правопорядок» містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку, що можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку послуги з управління побутовими відходами в частині збирання та перевезення побутових відходів, які полягають в укладенні в 2024 році зі споживачами договорів «На вивезення побутових відходів від населення» та «На надання послуг з вивезення побутових відходів на міське сміттєзвалище», які не відповідають умовам типових договорів, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 08.08.2023 № 835 «Про затвердження Правил надання послуги з управління побутовими відходами та типових договорів про надання послуги з управління побутовими відходами».

2. Суб'єкт господарювання, якому надаються рекомендації

- (2) Комунальне підприємство «Правопорядок» (далі – КП «Правопорядок») (ідентифікаційний код юридичної особи *«Інформація з обмеженим доступом»*; місцезнаходження: *«Інформація з обмеженим доступом»*).
- (3) Відповідно до відомостей, що містяться в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань, додатковим видом діяльності КП «Правопорядок» за кодом КВЕД 38.11 є: *«Інформація з обмеженим доступом»*.
- (4) У розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» КП «Правопорядок» є суб'єктом господарювання.

3. Процесуальні дії

- (5) Відповідно до статей 3, 7, 17 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», пунктів 3, 8 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23.02.2001 № 32-р, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 30.03.2001 за № 291/5482, Південним міжобласним територіальним відділенням Антимонопольного комітету України (далі – Відділення) здійснюється в межах Миколаївської області державний контроль за дотриманням суб'єктами господарювання законодавства про захист економічної конкуренції на регіональному ринку послуг з управління побутовими відходами.
- (6) Відділенням на адресу КП «Правопорядок» надіслано вимогу від 10.01.2024 № 65-02/37 про надання інформації, на яку надано інформацію (пояснення та копії документів) листами від 25.01.2024 № 25 (вх. від 05.02.2024 № 65-01/283) та від 13.02.2024 № 38 (вх. від 19.02.2024 № 65-01/422); вимогу від 21.03.2024 № 65-02/882 про надання інформації, на яку листом від 02.04.2024 № 75 (вх. від 09.04.2024 № 65-01/1041) надано інформацію (пояснення та копії документів).

4. Визначення монопольного (домінуючого) становища

- (7) Аналіз та дослідження становища КП «Правопорядок» на ринку послуги з управління побутовими відходами в частині збирання та перевезення побутових відходів здійснювалось відповідно до вимог Закону України «Про захист економічної конкуренції» та Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України від 05.03.2002 № 49-р, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 01.04.2002 за № 317/6605 (далі – Методика).

4.1.1. Об'єктами аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища є:

- (8) Відповідно до пункту 3.1 Методики об'єктами аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища є: суб'єкт господарювання; група суб'єктів господарювання; конкретний товар (продукція, роботи, послуги), який випускається, постачається, продається, придбавається (використовується, споживається) цим (цими) суб'єктом (суб'єктами) господарювання.

4.1.1.1. Суб'єкт господарювання

- (9) Згідно з пунктом 3.4 Методики визначення складу групи суб'єктів господарювання здійснюється шляхом установлення переліку незалежних суб'єктів господарювання, до складу яких входить суб'єкт (суб'єкти) господарювання, що випускає(ють), постачає(ють), продає(ють), придбаває(ють), споживає(ють), використовує(ють) конкретний товар (продукцію, роботи, послуги).
- (10) КП «Правопорядок» є суб'єктом господарювання згідно із Законом України «Про захист економічної конкуренції».
- (11) Об'єктом аналізу є КП «Правопорядок» - суб'єкт господарювання, який здійснює діяльність на ринку послуги з управління побутовими відходами в частині збирання та перевезення побутових відходів.

4.1.1.2. Конкретний товар (продукція, товари, послуги), який випускається, постачається, придбавається (використовується, споживається) цим суб'єктом господарювання

- (12) Об'єктом аналізу є послуга з управління побутовими відходами в частині збирання та перевезення побутових відходів.

4.1.2. Визначення переліку товарів та основних продавців, покупців цих товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище.

4.1.2.1. Перелік товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання.

- (13) Відповідно до пункту 4.1 Методики перелік товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання, складається з товарів (товарних груп), які обертаються в Україні чи на відповідній частині її території і які мають для продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи).
- (14) Товаром, щодо якого визначається монопольне (домінуюче) становище КП «Правопорядок», є послуга з управління побутовими відходами в частині збирання та перевезення побутових відходів.
- (15) Відповідно до пункту 4.2. Методики визначення ознак одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи) здійснюється, виходячи з подібності, зокрема: споживчих характеристик, умов споживання, умов реалізації та цін.

4.1.2.2. Споживчі характеристики

- (16) Відповідно до підпункту 4.2.1 пункту 4.2. Методики споживчі характеристики товару визначаються за функціональним призначенням, фізичними, технічними та експлуатаційними характеристиками, ступенем новизни товару.
- (17) Відповідно до пунктів 26, 28, 36 частини першої статті 1 Закону України «Про управління відходами» побутові відходи - змішані та/або роздільно зібрані відходи від домогосподарств, включаючи відходи паперу, картону, скла, пластику, деревини, текстилю, металу, упаковки, біовідходи, відходи електричного та електронного обладнання, відходи батарей та акумуляторів, небезпечні відходи у складі побутових, великогабаритні та ремонтні відходи, а також змішані та/або роздільно зібрані відходи з інших джерел, якщо ці відходи подібні за своїм складом до відходів домогосподарств.
Побутові відходи не включають відходи промисловості, сільського і лісового господарства, рибальства та аквакультури, резервуарів для септиків, каналізаційних мереж та відходи їх оброблення, включаючи осад стічних вод, транспортні засоби, строк експлуатації яких закінчився, відходи будівництва та знесення, вуличний змет, медичні відходи; послуга з управління побутовими відходами - операції із збирання, перевезення, відновлення та видалення побутових відходів, а також діяльність, пов'язана з організацією роботи системи управління побутовими відходами, що здійснюється виконавцем послуги з управління побутовими відходами.
- (18) Згідно з пунктом 5 частини першої статті 1 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» житлово-комунальні послуги - це результат господарської діяльності, спрямованої на забезпечення умов проживання та/або перебування осіб у житлових і нежитлових приміщеннях, будинках і спорудах, комплексах будинків і споруд відповідно до нормативів, норм, стандартів, порядків і правил, що здійснюється на підставі відповідних договорів про надання житлово-комунальних послуг.
- (19) Виходячи з положень статті 5 Закону України «Про житлово-комунальні послуги», послуга з управління побутовими відходами віднесена до комунальних послуг.
- (20) Відповідно до частини першої статті 33 Закону України «Про управління відходами» послуга з управління побутовими відходами є комунальною послугою і надається відповідно до законодавства про житлово-комунальні послуги та правил, встановлених Кабінетом Міністрів України, з урахуванням регіональних та місцевих планів управління відходами та правил благоустрою населеного пункту.
- (21) Відповідно до частини другої статті 33 цього ж Закону до складу послуги з управління побутовими відходами входять операції із збирання, перевезення, відновлення та видалення побутових відходів.
- (22) Механізм надання суб'єктами господарювання у сфері управління відходами незалежно від форми власності послуги з управління побутовими відходами у містах, селищах і селах визначено Правилами надання послуги з управління побутовими відходами, затвердженими постановою Кабінету Міністрів України від 08.08.2023 № 835 «Про затвердження Правил надання послуги з управління побутовими відходами та типових договорів про надання послуги з управління побутовими відходами» (далі – Правила № 835).

- (23) Згідно з пунктом 3 Правил № 835 до складу послуги з управління побутовими відходами входять операції із збирання, перевезення, відновлення та видалення побутових відходів, а також діяльність, пов'язана з організацією роботи системи управління побутовими відходами, що провадиться виконавцем послуги.
- (24) Основною споживчою властивістю послуги з управління побутовими відходами в частині збирання та перевезення побутових відходів є наявність у суб'єктів господарювання транспортних засобів спеціального призначення.

4.2.1.2. Умови споживання

- (24) Умови споживання послуги з управління побутовими відходами в частині збирання та перевезення побутових відходів визначені Законами України «Про житлово-комунальні послуги», «Про управління відходами», постановою Кабінету Міністрів України від 08.08.2023 № 835 «Про затвердження Правил надання послуги з управління побутовими відходами та типових договорів про надання послуги з управління побутовими відходами».
- (25) Вказаними нормативно-правовими актами передбачено надання послуги з управління побутовими відходами, зокрема, в частині збирання та перевезення побутових відходів виключно на договірних засадах.
- (26) Відповідно до частини сьомої статті 33 Закону України «Про управління відходами» виконавець послуги з управління побутовими відходами укладає договори із споживачами послуги.
- (27) Пунктом 24 Правил № 835 передбачено, що послуги надаються споживачеві згідно з умовами договору, що укладається відповідно до типових договорів про надання послуги з управління побутовими відходами відповідно до статей 13 і 14 Закону України «Про житлово-комунальні послуги»:
- 1) за моделями організації договірних відносин:
 - індивідуальний договір (публічний договір приєднання) - укладається з індивідуальним споживачем відповідно до типового індивідуального договору про надання послуги з управління побутовими відходами;
 - колективний договір - укладається від імені всіх співвласників багатоквартирного будинку управителем або іншою уповноваженою співвласниками особою за рішенням співвласників відповідно до типового колективного договору про надання послуги з управління побутовими відходами;
 - 2) за категоріями споживачів:
 - договір з індивідуальним споживачем - укладається із співвласником багатоквартирного будинку, власником будівлі (зокрема власником індивідуального садибного житлового будинку) або за згодою власника іншою особою, яка користується будівлею і отримує послугу з управління побутовими відходами для власних потреб та з якою або від імені якої укладено договір, відповідно до типового договору з індивідуальним споживачем про надання послуги з управління побутовими відходами;
 - договір з колективним споживачем - укладається з юридичною особою, що об'єднує споживачів у будівлі та в їх інтересах укладає договір про надання послуги відповідно до типового договору з колективним споживачем про надання послуги з управління побутовими відходами.
- (28) Пунктом 25 Правил № 835 визначено, що співвласники багатоквартирного будинку (об'єднання співвласників багатоквартирного будинку) самостійно обирають один із договорів про надання послуги з управління побутовими відходами, визначених абзацом третім підпункту 1 або абзацом третім підпункту 2 пункту 24 цих Правил, а у разі неприйняття ними рішення та неукладення з виконавцем послуги відповідного договору укладають індивідуальний договір про надання послуги з управління побутовими відходами, що є публічним договором приєднання.
- (29) Таким чином, умовами споживання послуги з управління побутовими відходами в частині збирання та перевезення побутових відходів є укладання договорів між виконавцем та споживачем цієї послуги.

4.2.1.3. Умови реалізації

- (30) Відповідно до частини третьої статті 33 Закону України «Про управління відходами» суб'єкти господарювання, які здійснюють збирання та перевезення побутових відходів, визначаються органами місцевого самоврядування на конкурсних засадах у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.
 - (31) Виконавчий орган місцевої ради на конкурсних засадах може визначити декількох суб'єктів господарювання, які здійснюють господарську діяльність із збирання та перевезення побутових відходів, на території територіальної громади за територіальним принципом та/або за видами побутових відходів (змішані, великогабаритні, ремонтні, небезпечні).
 - (32) Відповідно до пункту 6 Правил № 835 суб'єкти господарювання, які здійснюють операції із збирання та перевезення побутових відходів, визначаються органами місцевого самоврядування на конкурсних засадах відповідно до затвердженого Кабінетом Міністрів України порядку згідно з частиною третьою статті 33 Закону України «Про управління відходами». Виконавчий орган місцевої ради на конкурсних засадах може визначити декількох суб'єктів господарювання, які провадять господарську діяльність із збирання та перевезення побутових відходів, на території територіальної громади за територіальним принципом та/або за видами побутових відходів (змішані, великогабаритні, ремонтні, небезпечні).
 - (33) Згідно з пунктом 1 рішення виконавчого комітету Новоодеської міської ради від 08.02.2024 № 52 «Про визначення переможця конкурсу з визначення суб'єктів господарювання на здійснення операцій із збирання та перевезення побутових відходів на території міста Нова Одеса» КП «Правопорядок» визнано переможцем конкурсу з визначення суб'єктів господарювання на здійснення операцій із збирання та перевезення побутових відходів на території міста Нова Одеса строком на 12 місяців (враховуючи, що КП «Правопорядок» було єдиним учасником конкурсу).
 - (34) 14.02.2024 між виконавчим комітетом Новоодеської міської радою та КП «Правопорядок» укладено договір на здійснення операцій із збирання та перевезення побутових відходів зі строком дії 1 рік.
 - (35) Слід зазначити, що протягом січня 2024 року та до 14.02.2024 на території міста Нова Одеса послуги із збирання та перевезення побутових відходів надавало теж КП «Правопорядок» на підставі договору від 27.01.2023 на надання послуг з вивезення побутових відходів на території м. Нова Одеса, укладеного на 1 рік між виконавчим комітетом Новоодеської міської радою та КП «Правопорядок».
- Указаний договір діяв до 14.02.2024 (враховуючи, що КП «Правопорядок» було єдиним учасником конкурсу) на виконання розпорядження Новоодеського міського голови від 25.01.2023 № 8 «Про визначення переможця конкурсу з вивезення побутових відходів в м. Нова Одеса», прийнятого відповідно до Протоколу засідання конкурсної комісії з визначення виконавця послуг з вивезення побутових відходів в м. Нова Одеса від 24.01.2023 № 1, згідно з яким КП «Правопорядок» визнано переможцем конкурсу строком на 1 рік.

4.2.1.4. Ціна

- (37) Відповідно до частини першої статті 191 Господарського кодексу України (далі – ГК України) державні регульовані ціни запроваджуються Кабінетом Міністрів України, органами виконавчої влади, державними колегіальними органами та органами місцевого самоврядування відповідно до їх повноважень у встановленому законодавством порядку.
- (38) Частиною першою статті 10 Закону України «Про ціни і ціноутворення» визначено, що суб'єкти господарювання під час провадження господарської діяльності використовують вільні ціни та державні регульовані ціни.
- (39) Частиною першою статті 10 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» передбачено, що ціни (тарифи) на житлово-комунальні послуги встановлюються за домовленістю сторін, крім випадків, коли відповідно до закону ціни (тарифи) є регульованими. У такому разі ціни (тарифи) встановлюються уповноваженими законом державними органами або органами місцевого самоврядування відповідно до закону.

- (40) Відповідно до пункту 1 рішення виконавчого комітету Новоодеської міської ради від 12.08.2022 № 104 «Про встановлення коригованих тарифів на послуги з вивезення твердих побутових відходів КП «Правопорядок» (далі – Рішення № 104) встановлено кориговані тарифи на послуги з вивезення твердих побутових відходів у розмірі: для населення – 122, 40 грн/м³, з одного проживаючого в багатоквартирних та одноквартирних будинках – 25, 50 грн.; для бюджетних установ – 131, 60 грн/м³; для інших споживачів – 143, 00 грн/м³.
- (41) Листом від 02.04.2024 № 75 (вх. від 09.04.2024 № 65-01/1041) КП «Правопорядок» повідомило, що тарифи, встановлені Рішенням № 104, є чинними.
- (42) Отже, кінцеві споживачі не мають можливості впливу на ціну вказаної вище послуги, у тому числі під час врегулювання договірних відносин, оскільки тарифи на таку послугу встановлює орган місцевого самоврядування, зокрема, виконавчий комітет Новоодеської міської ради.
- (43) Таким чином, послуга з управління побутовими відходами в частині збирання та перевезення побутових відходів надається КП «Правопорядок» на платній основі, а отже, є товаром, щодо якого визначається монопольне (домінуюче) становище КП «Правопорядок».

4.2.2. Перелік основних продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів)

- (44) Відповідно до пункту 36 частини першої статті 1 Закону України «Про управління відходами» суб'єкт господарювання у сфері управління відходами - юридична особа або фізична особа-підприємець, що здійснює збирання, купівлю, зберігання, перевезення, відновлення та/або видалення відходів відповідно до законодавства.
- (45) Відповідно до частини п'ятої статті 33 Закону України «Про управління відходами» виконавцем послуги з управління побутовими відходами є суб'єкт господарювання, який здійснює збирання та перевезення побутових відходів у встановленому законодавством порядку, або адміністратор послуги з управління побутовими відходами.
- (46) Згідно з абзацом другим пункту 2 Правил № 835 виконавець послуги - суб'єкт господарювання, який здійснює збирання та перевезення побутових відходів у встановленому законодавством порядку, або адміністратор послуги.
- (47) Отже, КП «Правопорядок» є виконавцем послуги з управління побутовими відходами в частині збирання та перевезення побутових відходів.
- (48) Відповідно до абзацу п'ятого пункту 2 Правил № 835 споживач - індивідуальний споживач (фізична або юридична особа, яка є співвласником багатоквартирного будинку, власником будівлі (зокрема власником індивідуального садибного житлового будинку) або колективний споживач (юридична особа, що об'єднує споживачів у будівлі та в їх інтересах укладає договір про надання послуги з управління побутовими відходами).
- (49) Споживачами послуги з управління побутовими відходами в частині збирання та перевезення побутових відходів є фізичні та юридичні особи, які отримують або мають намір отримати цю послугу від КП «Правопорядок».

4.3. Визначення товарних меж ринку

- (50) Відповідно до пункту 1.3. Методики товар – це будь-який предмет господарського обороту, в тому числі продукція, роботи, послуги, документи, що підтверджують зобов'язання та права (зокрема цінні папери).
- (51) Товарні межі ринку - товар (товарна група), сукупність схожих, однорідних предметів господарського обороту, в межах якої споживач за звичайних умов може перейти від споживання певного виду предметів господарського обороту до споживання іншого.
- (52) Ураховуючи, що надання послуги з управління побутовими відходами в частині збирання та перевезення побутових відходів здійснюється на платній основі, ця послуга є товаром.
- (53) Відповідно до пунктів 5.1-5.3 Методики товарні межі ринку визначаються шляхом формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп), у межах якої споживач за звичайних умов може легко перейти від споживання одного товару до споживання іншого.
- (54) Формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп) здійснюється із переліку товарів, які мають для продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів)

ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи), за показниками взаємозамінності, якими, зокрема, є:

- подібність призначення, споживчих властивостей,
- умов використання тощо;
- подібність фізичних, технічних, експлуатаційних властивостей і характеристик,
- якісних показників тощо;
- наявність спільної групи споживачів товару (товарної групи);
- відсутність суттєвої різниці в цінах; взаємозамінність товарів (товарної групи) з точки зору їх виробництва, тобто здатності виробників запропонувати нові товари на заміну існуючих.

- (55) При проведенні дослідження необхідно враховувати, що взаємозамінні товари належать до групи однорідних товарів (товарних груп), які розглядаються споживачем як один і той же товар (товарна група), і які можуть бути стандартизовані або диференційовані.
- (56) Стандартизованими товарами (товарними групами) можуть розглядатися товари, які мають єдину систему показників, параметрів, що характеризують товар, і у виробництві яких використовуються єдині чи однакові технічні стандарти, технічні умови, стандарти застосування тощо.
- (57) Послуга з управління побутовими відходами в частині збирання та перевезення побутових відходів за споживчими властивостями, умовами користування, технічними характеристиками, тощо не має товарів – замінників.
- (58) Споживачі не мають можливості вибору підприємства, яке надавало б аналогічну послугу, у зв'язку з тим, що послугу з управління побутовими відходами в частині збирання та перевезення побутових відходів надає конкретний суб'єкт господарювання, якого за результатами проведеного органом місцевого самоврядування (зокрема, виконавчим комітетом Новоодеської міської ради) конкурсу визнано переможцем, тобто споживачі можуть скористатися послугою лише КП «Правопорядок».
- (59) Оскільки послуга з управління побутовими відходами в частині збирання та перевезення побутових відходів є послугою, яка не має замінників, відтак у споживачів цих послуг відсутня альтернатива.
- (60) За таких обставин товарними межами ринку є послуга з управління побутовими відходами в частині збирання та перевезення побутових відходів.

4.4. Визначення територіальних (географічних) меж ринку.

- (61) Відповідно до пункту 1.3. Методики територіальні (географічні) межі ринку - територія зі сферою взаємовідносин купівлі-продажу товару (групи товарів), в межах якої за звичайних умов споживач може легко задовольнити свій попит на певний товар і яка може бути, як правило, територією держави, області, району, міста тощо або їхніми частинами.
- (62) Згідно з пунктом 6.1 Методики територіальні (географічні) межі ринку певного товару (товарної групи) визначаються шляхом установлення мінімальної території, за межами якої з точки зору споживача придбання товарів (товарної групи), що належать до групи взаємозамінних товарів (товарної групи), є неможливим або недоцільним.
- (63) Відповідно до абзацу четвертого пункту 4 Порядку проведення конкурсу на здійснення операцій із збирання та перевезення побутових відходів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 25.08.2023 № 918 «Про затвердження Порядку проведення конкурсу на здійснення операцій із збирання та перевезення побутових відходів», об'єкт конкурсу - визначена організатором конкурсу територія певного розміру та меж, на якій планується здійснення операцій із збирання відповідного виду побутових відходів (змішані, великогабаритні, ремонтні, небезпечні, відходи зелених насаджень) за джерелами їх утворення (домогосподарства та інші джерела, якщо їх відходи подібні за своїм складом до відходів домогосподарств) та перевезення з відповідної території на об'єкти оброблення побутових відходів відповідно до правил благоустрою населеного пункту, регіональних та місцевих планів управління відходами.
- (64) Отже, особливістю послуги з управління побутовими відходами в частині збирання та перевезення побутових відходів є її отримання безпосередньо у суб'єкта господарювання,

який провадить цю діяльність на території, визначеній в рішенні органу місцевого самоврядування.

- (65) Згідно з Рішенням № 52 КП «Правопорядок» визначено переможцем конкурсу на здійснення операцій із збирання та перевезення побутових відходів (вивезення побутових відходів) на території міста Нова Одеса.
- (66) Також у листі від 02.04.2024 № 75 КП «Правопорядок» зазначило, що ним надається послуга з управління побутовими відходами в частині збирання та перевезення побутових відходів у межах території міста Нова Одеса.
- (67) Отже, територіальними (географічними) межами ринку послуги з управління побутовими відходами в частині збирання та перевезення побутових відходів є територія міста Нова Одеса Миколаївської області.

4.5. Часові межі ринку

- (68) Відповідно до пункту 1.3. Методики часові межі ринку - час стабільності ринку, тобто період, протягом якого структура ринку, співвідношення попиту та пропозиції на ньому істотно не змінюються.
- (69) Відповідно до пункту 7.1 Методики часові межі ринку визначаються як проміжок часу (як правило, рік), протягом якого відповідна сукупність товарно-грошових відносин між продавцями (постачальниками, виробниками) і споживачами утворює ринок товару із сталою структурою.
- (70) Виходячи із положень абзацу п'ятнадцятого статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пропозиція та попит на відповідні товари мають існувати протягом певного часу.
- (71) Згідно з інформацією, наданою КП «Правопорядок» листом від 02.04.2024 № 75, загальна кількість укладених в 2024 році договорів про надання послуг з вивезення побутових відходів складає: бюджетні установи – 57; населення – 2 754; суб'єкти господарювання (юридичні особи та фізичні особи-підприємці) – 130. Строк дії договорів - 1 рік з можливістю пролонгації (крім бюджетних установ).
- (72) Обсяг наданих КП «Правопорядок» в 2024 році (станом на 01.04.2024) послуг у вартісному еквіваленті склав: бюджетні установи – 88 237, 80 грн; населення – 414 065, 88 грн; суб'єкти господарювання (юридичні особи та фізичні особи-підприємці) – 266 832, 14 грн.
- (73) КП «Правопорядок» є єдиним виконавцем послуги з управління побутовими відходами в частині збирання та перевезення побутових відходів у територіальних (географічних) межах міста Нова Одеса Миколаївської області.
- (74) Таким чином, в період січня-травня 2024 року сукупність товарно-грошових відносин між КП «Правопорядок» та споживачами послуги з управління побутовими відходами в частині збирання та перевезення побутових відходів в межах території міста Нова Одеса Миколаївської області не зазнала істотних змін.
- (75) Ураховуючи наведене, часовими межами даного ринку визначено період січня-травня 2024 року.

4.6. Визначення потенційних конкурентів

- (76) Відповідно до пункту 9.1 Методики потенційними конкурентами вважаються такі суб'єкти господарювання: які мають матеріально-технічну базу, кадри, технології тощо, але з різних причин не реалізують ці можливості; які виготовляють товари (товарні групи), що складають товарні межі ринку, але не реалізують їх на відповідному ринку; нові суб'єкти господарювання, які можуть вступити на ринок.
- (77) Зважаючи на специфіку послуги з управління побутовими відходами в частині збирання та перевезення побутових відходів та її технологічну особливість, надання зазначеної послуги можливе лише при наявності транспортних засобів спеціального призначення, відповідного обладнання для організації надання цієї послуги.
- (78) Згідно з пунктом 7 частини другої статті 6 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» виконавцями комунальних послуг, зокрема, послуги з управління побутовими відходами, є адміністратор послуги з управління побутовими відходами, а у разі його

відсутності - визначений у встановленому законодавством порядку суб'єкт господарювання, який здійснює збирання та перевезення побутових відходів.

- (79) Внаслідок специфічних особливостей ринку послуги з управління побутовими відходами в частині збирання та перевезення побутових відходів, а саме визначення на конкурсних засадах суб'єкта господарювання для надання вказаної послуги на певний період часу (строк дії договору між виконавцем послуги та органом місцевого самоврядування), відповідно, конкуренція у вказаний період – відсутня.
- (80) Ураховуючи те, що в період січня-травня 2024 року КП «Правопорядок» було єдиним суб'єктом господарювання, що здійснювало діяльність на ринку послуги з управління побутовими відходами в частині збирання та перевезення побутових відходів в межах території міста Нова Одеса Миколаївської області, відповідно, вказаний ринок має ознаки монополізованого, конкуренція на ньому – відсутня. Отже, суб'єкти господарювання, які могли б бути потенційними конкурентами для КП «Правопорядок», відсутні.

4.7. Визначення бар'єрів вступу на ринок

- (81) Згідно з пунктом 9.2 Методики бар'єрами для вступу потенційних конкурентів на відповідний ринок є: обмеження за попитом, пов'язані з високою насиченістю ринку товарами (товарними групами) та низькою платоспроможністю покупців; адміністративні обмеження; економічні та організаційні обмеження; екологічні обмеження; нерозвиненість ринкової інфраструктури; інші обмеження, що спричиняють суттєві витрати, необхідні для вступу на певний ринок товару (товарної групи).
- (82) Ринок послуги з управління побутовими відходами в частині збирання та перевезення побутових відходів характеризується наявністю адміністративних бар'єрів, зокрема, виборювання права на здійснення діяльності з надання вказаної послуги на конкурсних засадах, економічних бар'єрів, зокрема, необхідністю наявності у суб'єктів господарювання у власності чи користуванні відповідного обладнання, спеціальних транспортних засобів для організації надання послуги з управління побутовими відходами в частині збирання та перевезення побутових відходів (сміттєвози, контейнери для збору твердих побутових відходів тощо). Тобто, підприємству необхідно мати відповідну матеріально-технічну базу для надання вказаної послуги.
- (83) Так, вхід на ринок нових суб'єктів господарювання можливий лише на виконання відповідного рішення органу місцевого самоврядування, прийнятого за результатами проведеного конкурсу щодо визначення виконавця послуги з управління побутовими відходами в частині збирання та перевезення побутових відходів на певній території.
- (84) При цьому, вхід нового суб'єкта господарювання на ринок можливий лише за умови виходу з ринку діючого суб'єкта.
- (85) Установлено, що протягом січня-травня 2024 року послугу з управління побутовими відходами в частині збирання та перевезення побутових відходів у місті Нова Одеса надавало лише КП «Правопорядок», відповідно, підприємство не зазнавало конкуренції на цьому ринку.
- (86) Отже, враховуючи, що КП «Правопорядок» є єдиним підприємством, яке надає вказану вище послугу в місті Нова Одеса Миколаївської області, у споживачів та замовників послуги альтернатива в її отриманні відсутня.

4.8. Встановлення ознак монопольного (домінуючого) становища

- (87) Відповідно до частини першої статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» суб'єкт господарювання займає монопольне (домінуюче) становище на ринку товару, якщо: на цьому ринку в нього немає жодного конкурента; не зазнає значної конкуренції внаслідок обмеженості можливостей доступу інших суб'єктів господарювання щодо закупівлі сировини, матеріалів та збуту товарів, наявності бар'єрів для доступу на ринок інших суб'єктів господарювання, наявності пільг чи інших обставин.
- (88) Суб'єкти господарювання не зазнають значної конкуренції, якщо завдяки своїй ринковій владі мають здатність не допускати, усувати чи обмежувати конкуренцію, зокрема,

обмежувати конкурентоспроможність інших суб'єктів господарювання або ущемлювати інтереси інших суб'єктів господарювання чи споживачів (пункт 10.3 Методики).

- (89) Виходячи з пункту 10.3 Методики, здатність КП «Правопорядок», яке є єдиним надавачем послуги з управління побутовими відходами в частині збирання та перевезення побутових відходів на території міста Нова Одеса Миколаївської області, диктувати свої умови при продажу товару є ознакою його ринкової влади.
- (90) Ураховуючи зазначене вище, на ринку послуги з управління побутовими відходами в частині збирання та перевезення побутових відходів КП «Правопорядок» в період січня-травня 2024 року в територіальних (географічних) межах міста Нова Одеса Миколаївської області мало ознаки монопольного (домінуючого) становища із часткою 100%, оскільки не мало жодного конкурента на цьому ринку.

5. Нормативно-правове регулювання

- (91) Відносини, що виникають у процесі надання та споживання житлово-комунальних послуг, регулюються Законом України «Про житлово-комунальні послуги».
- (92) Відповідно до пунктів 2, 5, 6, 13 частини першої статті 1 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» наведені нижче терміни вживаються в такому значенні:
- виконавець комунальної послуги – суб'єкт господарювання, що надає комунальну послугу споживачу відповідно до умов договору;
 - житлово-комунальні послуги – результат господарської діяльності, спрямованої на забезпечення умов проживання та/або перебування осіб у житлових і нежитлових приміщеннях, будинках і спорудах, комплексах будинків і споруд відповідно до нормативів, норм, стандартів, порядків і правил, що здійснюється на підставі відповідних договорів про надання житлово-комунальних послуг;
 - індивідуальний споживач - фізична або юридична особа, яка є власником (співвласником) нерухомого майна, або за згодою власника інша особа, яка користується об'єктом нерухомого майна і отримує житлово-комунальну послугу для власних потреб та з якою або від імені якої укладено відповідний договір про надання житлово-комунальної послуги;
 - споживач житлово-комунальних послуг – індивідуальний або колективний споживач.
- (93) Згідно з частинами першою та третьою статті 2 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» предметом регулювання цього Закону є відносини, що виникають у процесі надання споживачам послуг, зокрема, з управління побутовими відходами. Норми цього Закону застосовуються з урахуванням особливостей, встановлених законами, що регулюють відносини у сферах, зокрема, управління побутовими відходами.
- (94) Відповідно до частини першої статті 12 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» надання житлово-комунальних послуг здійснюється виключно на договірних засадах.
- (95) Частиною другою статті 12 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» визначено, що договори про надання житлово-комунальних послуг укладаються відповідно до типових або примірних договорів, затверджених Кабінетом Міністрів України або іншими уповноваженими законом державними органами відповідно до закону. Договори про надання комунальних послуг можуть затверджуватися окремо для різних моделей організації договірних відносин (індивідуальний договір, індивідуальний договір з обслуговуванням внутрішньобудинкових систем, колективний договір) та для різних категорій споживачів (індивідуальний споживач (співвласник багатоквартирного будинку, власник будівлі, у тому числі власник індивідуального садибного житлового будинку), колективний споживач).
- (96) Згідно з частиною третьою статті 12 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» істотними умовами договору про надання житлово-комунальної послуги є:
- перелік послуг;
 - вимоги до якості послуг;
 - права і обов'язки сторін;
 - відповідальність сторін за порушення договору;
 - ціна послуги;
 - порядок оплати послуги;

- порядок і умови внесення змін до договору, в тому числі щодо ціни послуги;
 - строк дії договору, порядок і умови продовження його дії та розірвання.
- (97) Згідно з частиною другою статті 13 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» виконавець комунальної послуги, який займає монопольне становище на ринку, за наявності у нього технічних можливостей надання комунальної послуги не вправі відмовити в укладенні відповідного договору споживачеві чи іншій особі, яка відповідно до договору або закону укладає такий договір в інтересах споживача, якщо інше не передбачено законом.
- (98) Статтями 7, 8 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» визначені права і обов'язки споживачів, у тому числі індивідуальних, та виконавців комунальних послуг.
- (99) Так, відповідно до пункту 1 частини другої статті 7 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» індивідуальний споживач зобов'язаний укладати договори про надання житлово-комунальних послуг у порядку і випадках, визначених законом.
- (100) Відповідно до пункту 2 частини другої статті 8 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» виконавець комунальної послуги зобов'язаний готувати та укладати із споживачем договори про надання комунальних послуг з визначенням відповідальності за дотримання умов їх виконання згідно з типовим договором.
- (101) Згідно з абзацом першим частини першої статті 25 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» споживачі зобов'язані укласти договір про управління побутовими відходами з виконавцем послуги з управління побутовими відходами, визначеним у встановленому законодавством порядку.
- (102) Частиною четвертою статті 25 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» передбачено, що послуга з управління побутовими відходами надається згідно з умовами договору, що укладається з урахуванням особливостей, визначених цим Законом, Законом України «Про управління відходами» та вимогами правил надання послуг з управління побутовими відходами, що затверджуються Кабінетом Міністрів України.
- (103) Відповідно до частини сьомої статті 33 Закону України «Про управління відходами» виконавець послуги з управління побутовими відходами укладає договори із споживачами послуги.
- (104) Постановою Кабінету Міністрів України від 08.08.2023 № 835 «Про затвердження Правил надання послуги з управління побутовими відходами та типових договорів про надання послуги з управління побутовими відходами» (далі – Постанова КМУ № 835) затверджені:
- Правила № 835;
 - типовий індивідуальний договір про надання послуги з управління побутовими відходами;
 - типовий колективний договір про надання послуги з управління побутовими відходами;
 - типовий договір з індивідуальним споживачем про надання послуги з управління побутовими відходами;
 - типовий договір з колективним споживачем про надання послуги з управління побутовими відходами.
- (105) Згідно з пунктом 1 Правил № 835 ці Правила визначають механізм надання суб'єктами господарювання у сфері управління відходами незалежно від форми власності послуги з управління побутовими відходами у містах, селищах і селах.
- (106) Пунктом 24 Правил № 835 передбачено, що послуги надаються споживачеві згідно з умовами договору, що укладається відповідно до типових договорів про надання послуги з управління побутовими відходами відповідно до статей 13 і 14 Закону України «Про житлово-комунальні послуги»:
- 1) за моделями організації договірних відносин:
 - індивідуальний договір (публічний договір приєднання) - укладається з індивідуальним споживачем відповідно до типового індивідуального договору про надання послуги з управління побутовими відходами;
 - колективний договір - укладається від імені всіх співвласників багатоквартирного будинку управителем або іншою уповноваженою співвласниками особою за рішенням співвласників

відповідно до типового колективного договору про надання послуги з управління побутовими відходами;

2) за категоріями споживачів:

- договір з індивідуальним споживачем - укладається із співвласником багатоквартирного будинку, власником будівлі (зокрема власником індивідуального садибного житлового будинку) або за згодою власника іншою особою, яка користується будівлею і отримує послуги з управління побутовими відходами для власних потреб та з якою або від імені якої укладено договір, відповідно до типового договору з індивідуальним споживачем про надання послуги з управління побутовими відходами;

- договір з колективним споживачем - укладається з юридичною особою, що об'єднує споживачів у будівлі та в їх інтересах укладає договір про надання послуги відповідно до типового договору з колективним споживачем про надання послуги з управління побутовими відходами.

- (107) Пунктом 25 Правил № 835 визначено, що співвласники багатоквартирного будинку (об'єднання співвласників багатоквартирного будинку) самостійно обирають один із договорів про надання послуги з управління побутовими відходами, визначених абзацом третім підпункту 1 або абзацом третім підпункту 2 пункту 24 цих Правил, а у разі неприйняття ними рішення та неукладення з виконавцем послуги відповідного договору укладають індивідуальний договір про надання послуги з управління побутовими відходами, що є публічним договором приєднання.
- (108) Відповідно до частини четвертої статті 13 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» з пропозицією про укладення договору про надання комунальних послуг або про внесення змін до нього (крім індивідуальних договорів, укладених відповідно до частини п'ятої статті 13 Закону України «Про житлово-комунальні послуги») може звернутися будь-яка сторона, надавши письмово другій стороні проект відповідного договору (змін до нього), складений згідно з типовим договором.
- (109) З огляду на зазначене, надання житлово-комунальних послуг здійснюється виключно на договірних засадах.
- (110) Договори про надання житлово-комунальних послуг повинні відповідати типовим або примірним договорам, форма яких затверджена Кабінетом Міністрів України або іншими уповноваженими законом державними органами відповідно до закону.
- (111) При цьому, саме на виконавця послуг законодавець покладає обов'язок забезпечення підготовки та укладення із споживачем відповідних договорів за законодавчо встановленою формою з визначенням відповідальності за дотримання умов їх виконання.

6. Обставини, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції

- (112) Листом від 02.04.2024 № 75 (вх. від 09.04.2024 № 65-01/1041) КП «Правопорядок» надало Відділенню вибірково копії укладених в 2024 році договорів зі споживачами (фізичними та юридичними особами, об'єднаннями співвласників багатоквартирного будинку) «На вивезення побутових відходів від населення» та «На надання послуг з вивезення побутових відходів на міське сміттєзвалище», які є діючими (інформація наведена в Таблиці 1).

Таблиця 1

№ з/п	Дата та номер договору	Споживач (індивідуальний чи колективний)
<i>Фізичні особи</i>		
1.	14.02.2024 № 6	ФОП Савостікова О.В.
2.	15.02.2024 б/н	Дзонзова Г.І.
3.	01.03.2024 б/н	Боровський Р.С.
4.	25.01.2024 б/н	Шелудченко А.О.
<i>Юридичні особи</i>		

1.	16.01.2024 № 14	Управління освіти Новоодеської міської ради
2.	14.02.2024 № 14	Виконавчий комітет Новоодеської міської ради
3.	12.01.2024 № 6	Некомерційне підприємство «Новоодеський районний центр первинної медико-санітарної допомоги»
4.	10.01.2024 № 7	Комунальна установа «Центр надання соціальних послуг Новоодеської міської ради»
<i>Об'єднання співвласників багатоквартирного будинку</i>		
1.	12.02.2024 № 5	Об'єднання співвласників багатоквартирного будинку «Вікторія»
2.	01.02.2024 № 4	Об'єднання співвласників багатоквартирного будинку «Веста»
3.	26.02.2024 № 9	Об'єднання співвласників багатоквартирного будинку «вул. Кухарева 13/1»

(113) Відділенням встановлено, що умови договорів з різними категоріями споживачів, укладених КП «Правопорядок» в 2024 році та які є чинними, не відповідають умовам типових договорів, форми яких затверджені Постановою КМУ № 835, що діяла на момент укладення даним комунальним підприємством договорів та продовжує діяти на теперішній час.

(114) Так, до прикладу, за результатом аналізу договору «На вивезення побутових відходів від населення» від 15.02.2024 б/н, укладеного з Дзонзовою Г.І, який є чинним, виявлено невідповідності, зокрема, Типовому договору з індивідуальним споживачем про надання послуги з управління побутовими відходами, затверджені Постановою КМУ № 835 (інформація наведена у Таблиці 2).

Таблиця 2

<i>Умови Типового договору (Типовий договір з індивідуальним споживачем про надання послуги з управління побутовими відходами)</i>	<i>Умови договору в редакції КП «Правопорядок»</i>	<i>Наслідки невідповідності умовам Типового договору</i>
<u>Розділ «Вимоги до якості послуги»</u> п. 9: Критеріями якості надання послуги з управління побутовими відходами є дотримання графіка збирання та перевезення побутових відходів, дотримання правил надання послуги та інших вимог законодавства	Не передбачено	Відсутність у договорах такого розділу може призвести до порушення права споживача на отримання послуги належної якості за критеріями, визначеними законодавством (дотримання графіка збирання та перевезення побутових відходів, дотримання правил надання послуги та інших вимог законодавства)
<u>Розділ «Права та обов'язки Споживача»</u> п. 10 Споживач має право: 1) одержувати своєчасно та належної якості послугу згідно із законодавством про житлово-комунальні послуги та про відходи і умовами договору; 2) без додаткової оплати одержувати від виконавця засобами зв'язку, зазначеними в розділі «Реквізити і підписи сторін» цього договору, інформацію про тарифи на послугу, загальну вартість місячного платежу, структуру тарифу, норми надання послуги, порядок надання послуги, графік збирання та перевезення побутових відходів, обсяги зібраних	Не передбачено	Відсутність у договорах таких умов може призвести до: - порушення права споживача на отримання послуги своєчасно та відповідної якості, визначеної законодавством; - порушення права споживача на отримання послуги в порядку, визначеному законодавством, позбавляє споживача права бути детально обізнаним, як то передбачено типовим договором, про загальну вартість місячного платежу, структуру тарифу, порядок надання послуги, щомісячні обсяги зібраних побутових відходів (за видами), щомісячні обсяги різних видів

побутових відходів (за видами), обсяги побутових відходів, переданих на місця видалення відходів та/або об'єкти, що здійснюють відновлення відходів, з наведенням коду операції відповідно до Переліку операцій з видалення відходів та Переліку операцій з відновлення відходів, наведених в додатках 1 та 2 до Закону України "Про управління відходами"; 3) на відшкодування збитків та шкоди, завданих його майну та життю або здоров'ю внаслідок неналежного надання або ненадання послуги; 4) на усунення виконавцем виявлених недоліків у наданні послуги у п'ятиденний строк з моменту звернення споживача; 5) на зменшення розміру плати за послугу у разі її ненадання, надання не в повному обсязі або зниження її якості; 6) на несплату вартості послуги за період тимчасової відсутності в житловому приміщенні (іншому об'єкті нерухомого майна) споживача та інших осіб понад 30 календарних днів за умови документального підтвердження такої відсутності; 7) на перевірку обсягу надання та якості послуги в установленому законодавством про житлово-комунальні послуги порядку; 8) складати та підписувати акти-претензії у зв'язку з порушенням правил надання послуги; 9) отримувати без додаткової оплати інформацію про проведені виконавцем нарахування плати за послугу (з розподілом за періодами та видами нарахувань) та отримані від споживача платежі; 10) на розірвання договору, попередивши про це виконавця не менш як за два місяці до дати розірвання договору, за умови допуску виконавця для здійснення технічного припинення надання послуги; 11) отримувати повну та достовірну інформацію про безпечність об'єктів відновлення побутових відходів.		побутових відходів, переданих іншим суб'єктам господарювання на місця видалення відходів або об'єкти відновлення відходів згідно з вимогами чинного законодавства; - порушення права споживача на відшкодування збитків та шкоди, завданих його майну та життю або здоров'ю внаслідок порушення виконавцем свого законодавчо визначеного обов'язку забезпечувати своєчасність і безперервність надання послуги; - порушення прав споживача внаслідок нарахування йому виконавцем необґрунтованої плати за неякісні послуги, за ненадані або ж надані не в повному обсязі послуги та, відповідно, до додаткових фінансових витрат споживача; - нарахування виконавцем необґрунтованої плати в період тимчасової відсутності в житловому приміщенні (іншому об'єкті нерухомого майна) споживача та інших осіб та, відповідно, додаткових фінансових витрат споживача; - порушення права споживача на своєчасне, безперервне отримання послуг належної якості, що може призвести до ущемлення його інтересів; - до звуження кола прав споживача, обмеження способів захисту його порушених прав з боку виконавця та недоотримання коштів у вигляді компенсаційних виплат за отримання послуг неналежної якості; - порушення права споживача на розірвання договірних відносин, зокрема, у зв'язку з порушенням виконавцем умов договору; - уникнення виконавця від обов'язку готувати та укладати із споживачами договори про надання послуг, а також звуження обсягу його інших обов'язків та кола відповідальності внаслідок укладення договору, що був складений без урахування вимог типового договору; - порушення права споживача на розгляд його звернень та
--	--	--

		здійснення перерахунків розміру плати за послуги в разі їх ненадання, надання не в повному обсязі, несвоєчасно або неналежної якості, а також в інших випадках, визначених договором та, відповідно, додаткових фінансових витрат споживача
п. 13. Виконавець зобов'язується: 1) забезпечувати своєчасність надання, безперервність і відповідну якість послуги згідно із законодавством про житлово-комунальні послуги та про відходи та умовами договору, зокрема шляхом створення системи управління якістю відповідно до національних або міжнародних стандартів; 2) без додаткової оплати надавати в установленому законодавством порядку засобами зв'язку, зазначеними в розділі "Реквізити і підписи сторін" цього договору, необхідну інформацію про тарифи, загальну вартість місячного платежу, структуру тарифу, порядок надання послуги, графік збирання та перевезення побутових відходів, щомісячні обсяги зібраних побутових відходів (за видами), щомісячні обсяги різних видів побутових відходів, переданих іншим суб'єктам господарювання на місця видалення відходів або об'єкти відновлення відходів, з наведенням коду операції відповідно до Переліку операцій з видалення відходів та Переліку операцій з відновлення відходів, наведених в додатках 1 та 2 до Закону України "Про управління відходами"; 3) розглядати у визначений законодавством строк претензії та скарги споживача і проводити відповідні перерахунки розміру плати за послугу в разі її ненадання, надання не в повному обсязі, несвоєчасно або неналежної якості, а також в інших випадках, визначених договором; 4) вживати заходів до усунення порушень якості послуги у строки, встановлені законодавством про житлово-комунальні послуги; 5) самостійно здійснювати перерахунок вартості послуги за весь період ненадання, надання не в	Не передбачено	Відсутність у договорах таких умов може призвести до: - невиконання виконавцем обов'язку надавати послуги безперервно, своєчасно та відповідної якості, визначеної законодавством; - порушення права споживача на отримання послуги в порядку, визначеному законодавством, позбавляє споживача права бути обізнаним щодо ціни/тарифу, загальної вартості місячного платежу, структури ціни/тарифу, порядку надання послуг, графіку вивезення побутових відходів, щомісячних обсягів зібраних побутових відходів (за типами, що збираються), щомісячних обсягів переданих різних видів побутових відходів іншим суб'єктам господарювання на місця видалення відходів або об'єкти оброблення та утилізації відходів, як то передбачено положеннями Типового договору; - невиконання виконавцем свого обов'язку щодо усунення порушень якості послуг або затягування ним на власний розсуд встановленого законодавством строку вжиття заходів щодо усунення порушень якості послуг, внаслідок чого споживач може бути позбавлений можливості отримання послуг належної якості, що може призвести до ущемлення його інтересів; - невиконання виконавцем свого обов'язку здійснення перерахунку вартості послуг за весь період їх ненадання, надання не в повному обсязі або невідповідної якості, а також сплати неустойки (штраф), що може призвести до ущемлення інтересів споживачів у вигляді недоотримання коштів за результатами здійснення

повному обсязі або невідповідної якості, а також сплачувати неустойку (штраф) відповідно до пункту 23 цього договору; 6) своєчасно реагувати на виклики споживача, підписувати акти-претензії, вести облік вимог (претензій) споживача у зв'язку з порушенням порядку надання послуги; 7) своєчасно та власним коштом проводити роботи з усунення виявлених неполадок, пов'язаних з наданням послуги, що виникли з його вини; 8) інформувати споживача про намір зміни тарифів на послугу за видами побутових відходів відповідно до пункту 24 цього договору; 9) укладати договори із суб'єктами господарювання, які здійснюють відновлення та видалення побутових відходів. Якщо виконавцем послуги є адміністратор послуги, він також укладає договори із суб'єктами господарювання, які здійснюють збирання та перевезення побутових відходів; 10) забезпечувати утримання у належному санітарно-технічному стані контейнерів у разі перебування їх у власності суб'єкта господарювання, який здійснює збирання та перевезення побутових відходів; 11) забезпечувати ліквідацію звалища змішаних відходів протягом однієї доби з моменту його утворення на контейнерному майданчику через недотримання графіка перевезення, а також невідкладне проведення прибирання в разі розсипання побутових відходів під час завантаження у спеціально обладнаний для цього транспортний засіб; 12) проводити інформаційні кампанії для підвищення обізнаності громадськості з питань запобігання утворенню відходів та забрудненню навколишнього природного середовища.		перерахунків вартості послуг; необґрунтованих нарахувань та додаткових фінансових витрат споживача; - порушення права споживача на своєчасне та безперервне отримання послуг належної якості, визначеної законодавством, що може призвести до ущемлення його інтересів
<u>Розділ «Відповідальність сторін за порушення договору»</u> п. 21. Сторони несуть відповідальність за порушення	Не передбачено	Відсутність у договорі такого розділу може призвести до невиконання, неналежного виконання виконавцем своїх

договору відповідно до статті 26 Закону України “Про житлово-комунальні послуги”. п. 22. У разі ненадання або надання послуги не в повному обсязі, зниження її якості споживач викликає виконавця послуги (його представника) для перевірки кількості та/або якості наданої послуги. Виконавець зобов’язаний прибути на виклик споживача у строк не пізніше ніж протягом однієї доби з моменту отримання відповідного повідомлення споживача. Акт-претензія складається відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2018 р. № 1145 “Про затвердження Порядку проведення перевірки відповідності якості надання деяких комунальних послуг та послуги з управління багатоквартирним будинком параметрам, передбаченим договором про надання відповідних послуг” (Офіційний вісник України, 2019 р., № 4, ст. 133). п. 23. У разі несвоєчасного здійснення платежів споживач зобов’язаний сплатити пеню в розмірі 0,01 відсотка суми боргу за кожен день прострочення. Загальний розмір сплаченої пені не може перевищувати 100 відсотків загальної суми боргу. Нарахування пені починається з першого робочого дня, що настає за останнім днем граничного строку внесення плати за послугу. Пеня не нараховується за умови наявності заборгованості держави за надані населенню пільги та житлові субсидії та/або наявності у споживача заборгованості з оплати праці, підтвердженої належним чином. У разі ненадання послуги, надання її не в повному обсязі або невідповідної якості виконавець здійснює перерахунок вартості послуги, а також сплачує споживачеві неустойку (штраф) у розмірі 0,01 відсотка середньодобової вартості споживання послуги, визначеної за попередні 12 місяців (якщо попередніх місяців нараховується менш як 12 - за фактичний час споживання послуги), за кожен день ненадання послуги, надання її не в повному обсязі або невідповідної якості (за виключенням		обов’язків, уникнення ним відповідальності за порушення умов договору та вчинення дій, які непередбачені чинним законодавством, що може призвести до ущемлення інтересів споживачів. Невключення до договору вказаних видів відповідальності виконавця може призвести до ущемлення інтересів споживачів у вигляді недоотримання коштів за результатами здійснення перерахунків їх вартості, а також обмеження права споживача на отримання визначеного законодавством розміру неустойки (штрафу)
--	--	--

нормативних строків проведення аварійно-відновних робіт або періоду, протягом якого відбувалася ліквідація наслідків аварій або усунення виявлених неполадок, пов'язаних з отриманням послуги, що виникли з вини споживача). Аварійно-відновними роботами є комплекс робіт з ліквідації наслідків аварій, що виникли, а також із запобігання аваріям та аварійним ситуаціям		
<u>Розділ «Порядок і умови внесення змін до договору, зокрема щодо тарифу на послугу»</u> п. 24. Внесення змін до цього договору здійснюється шляхом укладення сторонами додаткової угоди, якщо інше не передбачено договором. Якщо протягом 30 днів після отримання додаткової угоди про внесення змін до договору виконавець/споживач, який одержав таку угоду від споживача/виконавця, не повідомив про свою відмову від внесення змін до договору та не надав своїх заперечень або протоколу розбіжностей до нього і при цьому виконавець не припинив надання послуги споживачу (споживач вчинив дії, які засвідчують його волю до продовження отримання послуги від цього виконавця (зокрема здійснив оплату наданої послуги), зміни до договору вважаються внесеними у редакції, запропонованій споживачем/виконавцем, якщо інше не передбачено договором. Інформування споживача про намір зміни тарифів на послугу за видами побутових відходів здійснюється виконавцем в порядку, затвердженому Мінінфраструктури. п. 25. У разі прийняття органом місцевого самоврядування рішення про зміну тарифів на послугу за видами побутових відходів виконавець у строк, що не перевищує 15 днів з дати введення їх у дію, повідомляє про це споживачам із зазначенням рішення відповідних органів шляхом розміщення на офіційному веб-сайті виконавця послуги. У разі зміни тарифів протягом строку дії договору нові тарифи	Не передбачено	Відсутність у договорі такого розділу може призвести до порушення права споживача на внесення змін до договору, надання заперечень або протоколу розбіжностей до нього; позбавляє споживача права бути обізнаним про зміну ціни/тарифу на послугу за видами побутових відходів, що може призвести до ущемлення його інтересів

застосовуються з моменту їх введення в дію без внесення додаткових змін до договору		
---	--	--

- (116) Аналогічні невідповідності містяться також в діючих договорах, укладених КП «Правопорядок» в 2024 році з іншими споживачами - фізичними особами (договір від 01.03.2024 б/н з Боровським Р.С.; договір від 25.01.2024 б/н з Шелудченко А.О.), зокрема, що були надані Відділенню.
- (117) Таким чином, КП «Правопорядок» в 2024 році уклало зі споживачами - фізичними особами договори «На вивезення побутових відходів від населення», що є чинними, які не відповідають формі Типового договору з індивідуальним споживачем про надання послуги з управління побутовими відходами, затвердженій Постановою КМУ № 835.
- (118) Відсутність в договорах умов, якими визначено коло прав споживача, унеможлиблює їх реалізацію споживачем у порядку, визначеному законодавством, що може призвести, зокрема, до порушення права споживача на своєчасне, безперервне отримання послуги належної якості, ускладнити споживачу доведення факту порушення виконавцем порядку надання послуги, отримання споживачем від виконавця перерахунку вартості послуги за весь період її ненадання, надання не в повному обсязі або неналежної якості. Крім того, це може призвести до нарахування виконавцем необґрунтованої плати та, відповідно, додаткових фінансових витрат споживача, що може призвести до ущемлення його інтересів.
- (119) Водночас, відсутність у договорах умов, які визначають коло обов'язків виконавця та його відповідальності, може призвести до невиконання, неналежного виконання (тобто, виконання з порушення умов, визначених змістом договору) виконавцем своїх обов'язків, уникнення ним відповідальності за порушення умов договору та вчинення дій, непередбачених чинним законодавством.
- (120) Відділенням за результатом аналізу, до прикладу, договору «На надання послуг з вивезення побутових відходів на міське сміттєзвалище» від 12.02.2024 № 5, укладеного КП «Правопорядок» із об'єднанням співвласників багатоквартирного будинку (далі - ОСББ) «Вікторія», який є чинним, виявлено невідповідності, зокрема, Типовому договору з колективним споживачем про надання послуги з управління побутовими відходами, форма якого затверджена Постановою КМУ № 835 (інформація наведена у Таблиці 3).

Таблиця 3

Умови Типового договору (типовий договір з колективним споживачем про надання послуг з управління побутовими відходами)	Умови договору в редакції КП «Правопорядок»	Наслідки невідповідності умовам Типового договору
<u>пп. 1 п. 10 розділу «Колективний споживач має право»:</u> на одержування своєчасно та належної якості послуги згідно із законодавством про житлово-комунальні послуги та про відходи і умовами договору	Не передбачено	Відсутність у договорах такої умови може призвести до порушення права споживача на отримання послуги своєчасно та відповідної якості, визначеної законодавством
<u>пп. 3 п. 10 розділу «Колективний споживач має право»:</u> на відшкодування збитків та шкоди, завданих його майну та життю або здоров'ю внаслідок неналежного надання або ненадання послуги	Не передбачено	Відсутність у договорах такої умови може призвести до порушення права споживача на відшкодування збитків та шкоди, завданих його майну та життю або здоров'ю внаслідок порушення виконавцем свого законодавчо визначеного обов'язку забезпечувати своєчасність і безперервність

		надання послуги
<u>пп. 5 п. 10 розділу «Колективний споживач має право»:</u> на зменшення розміру плати за послугу у разі її ненадання, надання не в повному обсязі або зниження її якості	Не передбачено	Відсутність у договорах такої умови може призвести до порушення права споживача на зменшення розміру плати за неякісні послуги, ненадані, надані не в повному обсязі послуги та, відповідно, додаткових фінансових витрат споживача у таких випадках
<u>пп. 6 п. 10 розділу «Колективний споживач має право»:</u> на несплату вартості послуги за період тимчасової відсутності в житловому приміщенні (іншому об'єкті нерухомого майна) споживача та інших осіб понад 30 календарних днів за умови документального підтвердження такої відсутності	Не передбачено	Відсутність у договорах такої умови може призвести до нарахування виконавцем необґрунтованої плати в період тимчасової відсутності в житловому приміщенні (іншому об'єкті нерухомого майна) споживача та інших осіб та, відповідно, додаткових фінансових витрат споживача
<u>пп. 7 п. 10 розділу «Колективний споживач має право»:</u> перевірку обсягу надання та якості послуг в установленому законодавством про житлово-комунальні послуги порядку	Не передбачено	Відсутність у договорах такої умови може призвести до порушення права споживача на своєчасне, безперервне отримання послуг належної якості, що може призвести до ущемлення його інтересів
<u>пп. 8 п. 10 розділу «Колективний споживач має право»:</u> складати та підписувати акти-претензії у зв'язку з порушенням правил надання послуги	Не передбачено	Відсутність у договорах законодавчо встановленого права споживача на складення та підписання акта-претензії у зв'язку з порушенням правил надання послуги з боку виконавця може призвести до звуження кола прав споживача, обмеження способів захисту його порушених прав з боку виконавця та недоотримання коштів у вигляді компенсаційних виплат за отримання послуг неналежної якості
<u>пп. 9 п. 10 розділу «Колективний споживач має право»:</u> отримувати без додаткової оплати інформацію про проведені виконавцем нарахування плати за послугу (з розподілом за періодами та видами нарахувань) та отримані від колективного споживача платежі	Не передбачено	Відсутність у договорах такої умови може призвести до порушення права споживача на отримання зазначеної інформації у встановлені законодавством строки
<u>пп. 10 п. 10 розділу «Колективний споживач має право»:</u> на розірвання договору, попередивши про це	Не передбачено	Відсутність у договорах такої умови може призвести до порушення права споживача на

виконавця не менш як за два місяці до дати розірвання договору, за умови допуску виконавця для здійснення технічного припинення надання послуги		розірвання договірних відносин, зокрема, у зв'язку з порушенням виконавцем умов договору
пп. 11 п. 10 розділу «Колективний споживач має право»: отримувати повну та достовірну інформацію про безпечність об'єктів відновлення побутових відходів	Не передбачено	Відсутність у договорах такої умови може призвести до порушення права споживача на отримання послуги належної якості
пп. 1 п. 13 «Виконавець зобов'язується»: забезпечувати своєчасність надання, безперервність і відповідну якість послуги згідно із законодавством про житлово-комунальні послуги та про відходи та умовами договору, зокрема шляхом створення системи управління якістю відповідно до національних або міжнародних стандартів	Не передбачено	Відсутність такої умови може призвести до порушення справа споживача на своєчасне, безперервне отримання послуг належної якості, що може призвести до ущемлення його інтересів
пп. 2 п. 13 «Виконавець зобов'язується»: без додаткової оплати надавати в установленому законодавством порядку засобами зв'язку, зазначеними в розділі «Реквізити і підписи сторін» цього договору, необхідну інформацію про тарифи, загальну вартість місячного платежу, структуру тарифу, порядок надання послуги, графік збирання та перевезення побутових відходів, щомісячні обсяги зібраних побутових відходів (за видами), щомісячні обсяги різних видів побутових відходів, переданих іншим суб'єктам господарювання на місця видалення відходів або об'єкти відновлення відходів, з наведенням коду операції відповідно до Переліку операцій з видалення відходів та Переліку операцій з відновлення відходів, наведених в додатках 1 та 2 до Закону України «Про управління відходами»	п. 5.2 р. V «Виконавець зобов'язується»: надавати своєчасну інформацію про тарифи на надання послуг, умови оплати, графік приймання відходів	Наявність у договорах відповідної умови в редакції виконавця може призвести до порушення права споживача на отримання послуги в порядку, визначеному законодавством, позбавляє споживача права бути детально обізнаним, як то передбачено типовим договором, про загальну вартість місячного платежу, структуру тарифу, порядок надання послуги, щомісячні обсяги зібраних побутових відходів (за видами), щомісячні обсяги різних видів побутових відходів, переданих іншим суб'єктам господарювання на місця видалення відходів або об'єкти відновлення відходів згідно з вимогами чинного законодавства
пп. 3 п. 13 «Виконавець зобов'язується»: розглядати у визначений законодавством строк претензії та скарги споживачів і проводити відповідні перерахунки розміру плати за послуги в разі їх ненадання, надання не в повному обсязі, несвоєчасно або неналежної якості, а також в інших випадках, визначених договором	п. 5.2 р. V «Виконавець зобов'язується»: вести облік претензій, які пред'являє замовник у зв'язку з невиконанням умов цього договору	Наявність у договорах відповідної умови в редакції виконавця може призвести до порушення права споживача на розгляд його претензій і скарг, одержання своєчасно та належної якості послуг згідно із законодавством і умовами договору, до нарахування необґрунтованої плати за ненадані, надані не в повному

		обсязі, несвоєчасно або неналежної якості послуги, та, відповідно, додаткових фінансових витрат споживачів
пп. 4 п. 13 «Виконавець зобов'язується»: вживати заходів до усунення порушень якості послуги у строки, встановлені законодавством про житлово-комунальні послуги	п. 5.2 р. V «Виконавець зобов'язується»: усувати факти порушення вимог щодо забезпечення належної якості послуг	Наявність у договорах відповідної умови в редакції виконавця може призвести до невиконання виконавцем свого обов'язку щодо усунення порушень якості послуг у строки, встановлені законодавством про житлово-комунальні послуги або затягування ним на власний розсуд такого строку для вжиття заходів щодо усунення порушень якості послуг, внаслідок чого споживач може бути позбавлений можливості отримання послуг належної якості, що може призвести до ущемлення його інтересів
пп. 5 п. 13 «Виконавець зобов'язується»: самостійно здійснювати перерахунок вартості послуг за весь період їх ненадання, надання не в повному обсязі або невідповідної якості, а також сплачувати неустойку (штраф) у розмірі, встановленому відповідно до пункту 22 цього договору	п. 5.2 р. V «Виконавець зобов'язується»: перебувати протягом трьох годин на виклик замовника, усувати протягом 24 годин недоліки. У разі, коли недоліки не усунено протягом трьох робочих днів, проводити відповідний перерахунок розміру плати	Наявність у договорах відповідної умови в редакції виконавця може призвести до невиконання виконавцем свого обов'язку здійснення перерахунку вартості послуг за весь період їх ненадання, надання не в повному обсязі або невідповідної якості, а також сплати неустойки (штраф), що може призвести до ущемлення інтересів споживачів у вигляді недоотримання коштів за результатами здійснення перерахунків вартості послуг; необґрунтованих нарахувань та додаткових фінансових витрат споживача
пп. 6 п. 13 «Виконавець зобов'язується»: своєчасно реагувати на виклики колективного споживача, підписувати акти-претензії, вести облік вимог (претензій) споживача у зв'язку з порушенням порядку надання послуг	Не передбачено	Відсутність у договорі цієї умови може призвести до порушення права споживача на своєчасне та безперервне отримання послуг належної якості
пп. 8 п. 13 «Виконавець зобов'язується»: інформувати колективного споживача про намір зміни тарифів на послугу за видами побутових відходів відповідно до пункту 23 цього договору	Не передбачено	Відсутність у договорах такої умови може призвести до порушення права споживача на отримання зазначеної інформації у встановлені законодавством строки
пп. 9 п. 13 «Виконавець зобов'язується»: мати укладені	Не передбачено	Відсутність у договорі цієї умови може призвести до порушення

договори із суб'єктами господарювання, які здійснюють відновлення та видалення побутових відходів. Якщо виконавцем послуги є адміністратор послуги, він також укладає договори із суб'єктами господарювання, які здійснюють збирання та перевезення побутових відходів		права споживача на отримання послуг належної якості, що може призвести до ущемлення його інтересів
пп. 10 п. 13 «Виконавець зобов'язується»: забезпечувати утримання у належному санітарно-технічному стані контейнерів у разі перебування їх у власності суб'єкта господарювання, який здійснює збирання та перевезення побутових відходів	Не передбачено	Відсутність у договорі цієї умови може призвести до порушення права споживача на отримання послуг належної якості, що може призвести до ущемлення його інтересів
пп. 11 п. 14 «Виконавець зобов'язується»: забезпечувати ліквідацію звалища змішаних відходів протягом однієї доби з моменту його утворення на контейнерному майданчику через недотримання графіка перевезення, а також невідкладне проведення прибирання в разі розсипання побутових відходів під час завантаження у спеціально обладнаний для цього транспортний засіб	Не передбачено	Відсутність у договорі цієї умови може призвести до порушення права споживача на отримання послуг належної якості, що може призвести до ущемлення його інтересів
пп. 12 п. 13 «Виконавець зобов'язується»: проводити інформаційні кампанії для підвищення обізнаності громадськості з питань запобігання утворенню відходів та забрудненню навколишнього природного середовища	Не передбачено	Відсутність у договорах такої умови може призвести до порушення права споживача на отримання зазначеної інформації у встановлені законодавством строки
п. 16. «Тариф та порядок оплати послуги»: у разі застосування щомісячної системи оплати послуги колективний споживач здійснює оплату за цим договором не пізніше 20 числа місяця, що настає за розрахунковим, що є граничним строком внесення плати за спожиту послугу	п. 4. «Розрахунок обсягу та вартості послуг»: оплата послуг проводиться не пізніше ніж до п'ятого числа місяця, що настає за розрахунковим періодом, у готівковій або безготівковій формах, згідно акту виконаних робіт та рахунку	Наявність у договорах відповідної умови в редакції виконавця може призвести до порушення права споживача на оплату послуги у строки, визначні законодавством, що може призвести до ущемлення його інтересів, необґрунтованого нарахування пені за порушення строків оплати

<u>п. 20 «Відповідальність сторін за порушення договору»:</u> сторони несуть відповідальність за порушення договору відповідно до статті 26 Закону України «Про житлово-комунальні послуги»	Не передбачено	Відсутність у договорі цієї умови може призвести до зменшення обсягу відповідальності виконавця за порушення договору, порушення права споживача на отримання послуги відповідної якості, визначеної законодавством, що може призвести до ущемлення інтересів споживача
<u>п. 21. «Відповідальність сторін за порушення договору»:</u> у разі ненадання або надання послуг не в повному обсязі, зниження їх якості споживач викликає виконавця послуг (його представника) для перевірки кількості та/або якості наданих послуг. Виконавець зобов'язаний прибути на виклик споживача у строк не пізніше ніж протягом однієї доби з моменту отримання відповідного повідомлення колективного споживача. Акт-претензія складається відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2018 № 1145 «Про затвердження Порядку проведення перевірки відповідності якості надання деяких комунальних послуг та послуг з управління багатоквартирним будинком параметрам, передбаченим договором про надання відповідних послуг»	Не передбачено	Відсутність в договорах такої умови може призвести до уникнення виконавцем відповідальності за неприбуття до споживача за його викликом, за порушення виконавцем встановленого законодавством строку, в який споживач може бути позбавлений можливості отримання послуг, отримання послуг належної якості та в повному обсязі, що може призвести до ущемлення його інтересів
<u>п. 22 «Відповідальність сторін за порушення договору»:</u> у разі ненадання послуги, надання її не в повному обсязі або невідповідної якості виконавець здійснює перерахунок вартості послуги, а також сплачує колективному споживачеві неустойку (штраф) у розмірі 0,01 відсотка середньодобової вартості споживання послуги, визначеної за попередні 12 місяців (якщо попередніх місяців нараховується менш як 12 - за фактичний час споживання послуги), за кожен день ненадання послуги, надання її не в повному обсязі або невідповідної якості (за виключенням нормативних строків проведення аварійно-відновних робіт або періоду, протягом якого відбувалася ліквідація наслідків аварій або усунення виявлених неполадок, пов'язаних з	<u>п. 6.2. Виконавець несе відповідальність:</u> за ненадання або надання не в повному обсязі послуг, що призвело до заподіяння збитків майну замовника; невиконання зобов'язань, визначених цим договором і законом	Наявність у договорах відповідної умови в редакції виконавця зменшує обсяг відповідальності виконавця. Невключення до договору передбачених типовим договором видів відповідальності виконавця може призвести до ущемлення інтересів споживачів у вигляді недоотримання коштів за результатами здійснення перерахунків їх вартості, а також обмеження права споживача на отримання визначеного законодавством розміру неустойки (штрафу)

отриманням послуги, що виникли з вини колективного споживача). Аварійно-відновними роботами є комплекс робіт з ліквідації наслідків аварій, що виникли, а також із запобігання аваріям та аварійним ситуаціям		
---	--	--

- (121) Аналогічні невідповідності містяться також в чинних договорах, укладених КП «Правопорядок» в 2024 році з іншими колективними споживачами – ОСББ (договір від 01.02.2024 № 4, укладений з ОСББ «Веста», договір від 26.02.2024 № 9 з ОСББ «вул. Кухарева 13/1»), зокрема, що були надані Відділенню.
- (122) Таким чином, КП «Правопорядок» в 2024 році уклало з колективними споживачами договори «На надання послуг з вивезення побутових відходів на міське сміттєзвалище», що є чинними, які не відповідають формі Типового договору з колективним споживачем про надання послуги з управління побутовими відходами, затвердженій Постановою КМУ № 835, що звужує коло прав споживачів, водночас звужує коло обов'язків виконавця та його відповідальності за порушення умов цих договорів.
- (123) Таке звуження обсягів прав споживача та обов'язків виконавця може призвести до порушення права колективного споживача на отримання послуги безперервно, своєчасно та належної якості, ускладнити колективному споживачу доведення факту порушення виконавцем порядку надання послуги, отримання колективним споживачем від виконавця перерахунку вартості послуги за весь період її ненадання, надання не в повному обсязі або неналежної якості, до невиконання виконавцем свого обов'язку щодо усунення порушень якості послуг у строки, встановлені законодавством.
- (124) Відділенням також виявлено, що умови діючих договорів «На надання послуг з вивезення побутових відходів на міське сміттєзвалище», укладених КП «Правопорядок» в 2024 році із споживачами - юридичними особами та фізичними особами-підприємцями (зокрема, що були надані Відділенню: договір від 14.02.2024 № 6, укладений з ФОП Савостіковою О.В.; договір від 16.01.2024 № 14 з управлінням освіти Новоодеської міської ради; договір від 14.02.2024 № 14 з виконавчим комітетом Новоодеської міської ради; договір від 12.01.2024 № 6 з некомерційним підприємством «Новоодеський районний центр первинної медико-санітарної допомоги»; договір від 10.01.2024 № 7 з комунальною установою «Центр надання соціальних послуг Новоодеської міської ради»), є ідентичними (аналогічними) умовам договорів, укладених КП «Правопорядок» зі споживачами – ОСББ, аналіз яких наведено у Таблиці 3.
- (125) Таким чином, КП «Правопорядок» в 2024 році уклало зі споживачами - юридичними особами та фізичними особами-підприємцями договори «На надання послуг з вивезення побутових відходів на міське сміттєзвалище», що є чинними, які не відповідають формі Типового договору з індивідуальним споживачем про надання послуги з управління побутовими відходами, затвердженій Постановою КМУ № 835.
- (126) Відповідно до положень статті 179 ГК України, яка визначає загальні умови укладання договорів, що породжують господарські зобов'язання, Кабінет Міністрів України, уповноважений ним або законом органи виконавчої влади, державні органи та органи державної влади можуть рекомендувати суб'єктам господарювання орієнтовні умови господарських договорів (примірні договори), а у визначених законом випадках - затверджувати типові договори. При укладенні господарських договорів сторони можуть визначати зміст договору на основі, зокрема типового договору, затвердженого Кабінетом Міністрів України, чи у випадках, передбачених законом, іншим державним органом або органом державної влади, коли сторони не можуть відступати від змісту типового договору, але мають право конкретизувати його умови.

- (127) Статтею 184 ГК України регламентовано, зокрема, що укладення господарських договорів на основі типових договорів повинно здійснюватися з дотриманням умов, передбачених статтею 179 цього Кодексу, не інакше як шляхом викладення договору у вигляді єдиного документа та відповідно до правил, встановлених нормативно-правовими актами щодо застосування типового договору.
- (128) З огляду на зазначене, КП «Правопорядок» повинно укладати зі споживачами договори про надання послуги з управління побутовими відходами, зокрема, в частині збирання та перевезення побутових відходів, відповідно до типових договорів, не відступаючи від їх змісту, тобто не зменшуючи обсягів прав споживача, обов'язків виконавця та його відповідальності за порушення умов договору.
- (129) Дії КП «Правопорядок», які полягають в укладенні в 2024 році зі споживачами (індивідуальними споживачами: фізичними та юридичними особами, колективними споживачами - об'єднаннями співвласників багатоквартирного будинку) договорів «На вивезення побутових відходів від населення» та «На надання послуг з вивезення побутових відходів на міське сміттєзвалище», які є чинними, та не відповідають умовам типових договорів, можуть призвести до ущемлення прав та інтересів споживачів.

7. Антиконтентні наслідки дій КП «Правопорядок»

- (130) Відповідно до частини першої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» зловживанням монополієм (домінуючим) становищем на ринку є дії чи бездіяльність суб'єкта господарювання, який займає монополію (домінуюче) становище на ринку, що призвели або можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції або ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання чи споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.
- (131) Унаслідок укладення в 2024 році зі споживачами договорів про надання послуг із вивезення побутових відходів, які не відповідають умовам типових договорів, зменшилися обсяги прав споживачів, обов'язків виконавця та його відповідальності за порушення умов цих договорів, що може призвести до порушення прав та ущемлення інтересів споживачів.
- (132) Така поведінка КП «Правопорядок» є можливою лише внаслідок відсутності вибору для споживачів інших виконавців послуги з управління побутовими відходами в частині збирання та перевезення побутових відходів.
- (133) З огляду на зазначене, завдяки ринковій владі КП «Правопорядок» має можливість нав'язувати споживачам умови договорів, які не передбачені нормами чинного законодавства, для можливості отримання послуги з управління побутовими відходами в частині збирання та перевезення побутових відходів, що, в тому числі, може мати наслідком обмеження прав та ущемлення інтересів споживачів послуги.
- (134) Така поведінка притаманна саме монополістичному утворенню, оскільки у взаємовідносинах із суб'єктом господарювання, який має монополістичну владу, споживачі його послуг знаходяться з ним у нерівних умовах, змушені погоджуватись на всі вимоги та умови для можливості отримання послуг та фактично позбавлені захисту своїх прав та законних інтересів.

8. Неможливість вчинення КП «Правопорядок» дій за умов існування значної конкуренції на ринку

- (135) Наявність у суб'єкта господарювання монополістичного (домінуючого) становища на ринку не є протиправним, однак такий суб'єкт господарювання має усвідомлювати можливість певного обмеження своєї діяльності з точки зору дотримання законодавства про захист економічної конкуренції, визначати свою поведінку на основі пріоритету прав споживачів та у будь-якому разі не створювати умови, які породжують або можуть породжувати порушення їх прав та ущемлення інтересів.

- (136) Дії КП «Правопорядок» були б неможливими за умови існування значної конкуренції на ринку, оскільки КП «Правопорядок», відчуваючи конкурентний тиск, прагнуло б задля утримання споживачів укласти договори у відповідності до чинного законодавства, а споживачі, у разі незадоволення умовами договорів, мали б змогу обрати інше підприємство – надавача відповідних послуг.

9. Висновки

- (137) Відповідно до частини третьої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» зловживання монополюним (домінуючим) становищем на ринку забороняється і тягне за собою відповідальність згідно з законом.
- (138) Зловживання монополюним (домінуючим) становищем відповідно до пункту 2 статті 50 цього Закону визнається порушенням законодавства про захист економічної конкуренції.
- (139) Ураховуючи, що КП «Правопорядок» на ринку послуги з управління побутовими відходами в частині збирання та перевезення побутових відходів в період січня-травня 2024 року в територіальних (географічних) межах міста Нова Одеса Миколаївської області мало ознаки монополюного (домінуючого) становища, дії КП «Правопорядок», які полягають в укладенні в 2024 році зі споживачами договорів «На вивезення побутових відходів від населення» та «На надання послуг з вивезення побутових відходів на міське сміттєзвалище», які не відповідають умовам типових договорів, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 08.08.2023 № 835 «Про затвердження Правил надання послуги з управління побутовими відходами та типових договорів про надання послуги з управління побутовими відходами», містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монополюним (домінуючим) становищем на ринку, що можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку послуги з управління побутовими відходами в частині збирання та перевезення побутових відходів.
- (140) Згідно з частиною першою статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» органи Антимонополюного комітету України мають право надавати рекомендації органам влади, органам місцевого самоврядування, органам адміністративно-господарського управління та контролю, суб'єктам господарювання, об'єднанням стосовно припинення дій, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, усунення причин виникнення цих порушень і умов, що їм сприяють.

Ураховуючи наведене, з метою припинення дій, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, керуючись пунктом 10 частини п'ятої статті 14 Закону України «Про Антимонополюний комітет України», частиною першою статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», підпунктом 13 частини першої пункту 3 Положення про територіальне відділення Антимонополюного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонополюного комітету України від 23.02.2001 № 32-р, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 30.03.2001 за № 291/5482, зі змінами та доповненнями, адміністративна колегія Південного міжобласного територіального відділення Антимонополюного комітету України

РЕКОМЕНДУЄ:

комунальному підприємству «Правопорядок» (ідентифікаційний код юридичної особи «Інформація з обмеженим доступом»; місцезнаходження: «Інформація з обмеженим доступом») припинити дії, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, викладені у цих рекомендаціях, зокрема, шляхом:

- укладення зі споживачами договорів про надання послуги з управління побутовими відходами у відповідності до вимог типових договорів про надання послуги з управління

побутовими відходами, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 08.08.2023 № 835 «Про затвердження Правил надання послуги з управління побутовими відходами та типових договорів про надання послуги з управління побутовими відходами»;

- інформування споживачів, з якими укладено договори «На вивезення побутових відходів від населення» та «На надання послуг з вивезення побутових відходів на міське сміттєзвалище», умови яких не відповідають типовим договорам, про можливість переукладання та/або внесення змін у відповідності до типових договорів.

Зазначаємо, що згідно з частиною другою статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» рекомендації органів Антимонопольного комітету України підлягають обов'язковому розгляду органом, якому вони надані.

Відповідно до частини третьої статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» за умови виконання положень рекомендацій у разі, якщо порушення не призвело до суттєвого обмеження чи спотворення конкуренції, не завдало значних збитків окремим особам чи суспільству та вжито відповідних заходів для усунення наслідків порушення, провадження у справі про порушення законодавства про захист економічної конкуренції не розпочинається, а розпочате провадження закривається.

Про результати розгляду рекомендацій необхідно повідомити Південне міжобласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України **упродовж трьох місяців з дня їх отримання** з наданням документів, підтверджуючих виконання рекомендацій.

Голова Колегії

Андрій БОРИСЕНКО